

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 420/2025-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Co/42/2023-255 z 20. februára 2025 takto

rozhodol:

1. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Co/42/2023-255 z 20. februára 2025 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Co/42/2023-255 z 20. februára 2025 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom krajského súdu o jeho odvolaní v spotrebiteľskom spore.

II.

2. Sťažovateľ sa ako vlastník bytu proti žalovanému správcovi bytového domu domáhal vydania bezdôvodného obohatenia 3,60 eura, ktoré žalovanému zaplatil neoprávnene ako poplatok za upomienku, ktorou žalovaný sťažovateľa vyzval na zaplatenie nedoplatku. Platobným rozkazom bol žalovaný zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi 3,60 eura s príslušenstvom.

3. V nadväznosti na to sa sťažovateľ žalobou na okresnom súde domáhal proti správcovi bytového domu zaplata 350 eur ako primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“), podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

4. Okresný súd rozsudkom z októbra 2021 žalobu sťažovateľa zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania. Podľa okresného súdu účelom § 3 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa je odškodniť spotrebiteľa za diskomfort, ktorý nastal z dôvodu, že sa spotrebiteľ rozhodol uplatniť ochranu proti porušeniu práv a povinností zo strany dodávateľa na súde a v tomto konaní bol úspešný. V konaní musí byť preukázané porušenie povinnosti dodávateľa služby a súčasne spotrebiteľ musí byť pri uplatnení tohto svojho práva úspešný. Iba za týchto predpokladov mu vznikne právo na priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení primeranosti finančného zadosťučinenia súd musí prihliadať nielen na porušenie práva žalobcu ako osoby, ktorá úspešne uplatnila svoje právo, ktoré bolo porušené, ale je potrebné skúmať aj správanie takto poškodenej osoby. Okresný súd zdôraznil, že sťažovateľ uhradil žalovanému správcovi bytového domu nedoplatok oneskorene. Podľa okresného súdu za takéhoto stavu by priznanie primeraného zadosťučinenia, ktoré vzniklo porušením povinnosti sťažovateľa, bolo v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 5 Občianskeho zákonníka, keďže právo sťažovateľa nemôže byť čiastočne založené na tom, že si nesplnil svoj záväzok.

5. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie. Bol toho názoru, že okresný súd na jeho nárok nesprávne aplikoval dobré mravy, keďže hoci bol vo vzťahu k žalovanému v omeškaní, nezapríčinil, že si správca bytového domu od neho bez právneho základu vymáhal poplatok za upomienku 3,60 eura.

6. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu a stotožnil sa s jeho právnym posúdením. Dodal, že sťažovateľ z uplatnenia upomienky 3,60 eura vyvolal dva súdne spory, pričom už v prvom spore túto čiastku výrazne prevýšil súdny poplatok. Okrem toho dodal, že sťažovateľ nebol postupom žalovaného zásadne dotknutý na svojich právach. Krajský súd poukázal na to, že sťažovateľ sa mohol domáhať uspokojenia aj bagateľných nárokov, no už v prípade sťažovateľovho nároku na zaplata 3,60 eura dospel k názoru, že už toto predstavovalo celkom zjavné zneužitie práva podľa čl. 5 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), no napriek tomu okresný súd v prvom spore vydal platobný rozkaz. Následná žaloba o finančné zadosťučinenie, ktorou si sťažovateľ uplatňuje stonásobok pôvodného plnenia, je tak podľa názoru krajského súdu v rozpore s dobrými mravmi a ide o zneužitie práva na súdnu ochranu a práva spotrebiteľa podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Krajský súd uzavrel, že ak bol sťažovateľ v omeškaní a žalovaný si poplatok uplatnil bez toho, aby to vyplývalo zo zmluvy, je neprimerané žalovaného správcu sankcionovať spôsobom, ktorý v dvoch sporoch zvolil sťažovateľ.

III.

7. Podľa sťažovateľa je ústavne neakceptovateľné konštatovanie rozporu práva na primerané finančné zadostučinenie s dobrými mravmi. Sťažovateľ je toho názoru, že jedinou podmienkou na priznanie primeraného finančného zadostučinenia je úspech spotrebiteľa v spore s dodávateľom, čo bolo naplnené právoplatnosťou platobného rozkazu voči správcovi bytového domu. Skutočnosť, že sa sťažovateľ dostal do omeškania s úhradou, nemôže zbaviť správcu bytového domu povinnosti niesť následky v podobe primeraného finančného zadostučinenia za uplatňovanie nezákonných poplatkov za upomienky. Dôvodom podania žaloby bolo protiprávne konanie správcu bytového domu, preto pokladá zamietnutie jeho nároku s odkazom na dobré mravy za argumentačný exces, keďže takýto výklad postihuje konanie sťažovateľa namiesto správcu bytového domu. K namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu sťažovateľ uvádza, že odvolací súd celý jeho nárok v odvolacom konaní zamietol len z dôvodu nízkej výšky predmetu sporu bez toho, aby vôbec právne posúdil podstatu sporu.

8. Napokon sťažovateľ namieta, že eurokomfortný výklad § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa vylučuje možnosť zneužitia práva, keďže opačný výklad je v rozpore so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2161 z 27. novembra 2019, ktorou sa menia smernica Rady 93/13/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/6/ES, 2005/29/ES a 2011/83/EÚ, pokiaľ ide o lepšie presadzovanie a modernizáciu predpisov Únie v oblasti ochrany spotrebiteľa, čo však všeobecné súdy nezohľadnili.

9. Krajský súd k ústavnej sťažnosti nad rámec dôvodov uvedených v odôvodnení sťažnosťou napadnutého rozhodnutia uviedol, že sťažovateľ nebol dotknutý na svojich právach a mohol žalovať tak zaplatene 3,60 eura, ako aj náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 350 eur v jednej žalobe. Taktiež poukázal na to, že sťažovateľom uplatňovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy predstavuje 100 násobok sťažovateľovi priznaného bezdôvodného obohatenia, pričom bežne sa zadostučinenie priznáva vo výške 10 – 20 násobku. Zdôraznil, že zo strany správcu bytového domu bola sťažovateľovi poskytnutá dodatočná primeraná lehoty v zmysle § 517 ods. 1 druhej vety Občianskeho zákonníka a dojednania o nákladoch upomienky pri porušení povinnosti spotrebiteľa plniť riadne a včas patria medzi pravidelné (a súdmi akceptované) dojednania vo všeobecných obchodných podmienkach.

IV.

10. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou najmä z toho hľadiska, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené. Ústavný súd preskúmava len to, či zákony neboli vyložené spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitráry) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 88/07). Rozhodnutie súdu možno považovať za svojvoľné

a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti.

11. Hoci mylný nemusí byť záver všeobecných súdov o zamietnutí žaloby sťažovateľa, zjavne mylné sú argumenty krajského súdu, ktoré k tomu viedli. S posúdením dôvodnosti sťažovateľom uplatneného nároku nemá nič spoločné to, že „*sťažovateľ z uplatnenia upomienky 3,60 eura vyvolal dva súdne spory a už v prvom spore túto čiastku výrazne prevýšil súdny poplatok*“. Uplatnenie práva na súde, nesprávne krajským súdom označené ako „*vyvolanie sporov*“, nemá nič spoločné s hmotnoprávnym posúdením rozhodujúcich skutočností podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Okrem toho dôvodné uplatnenie aj keď bagatelného práva nemôže byť bez ďalšieho vnímané ako zneužitie práva podľa čl. 5 CSP. Osobitne, ak žalobe sťažovateľa bolo platobným rozkazom vyhovené, keď súd nedospel k tomu, že by podanie bagatelnej žaloby bolo zjavným zneužitím práva, ktoré nepožíva právnu ochranu tak, ako to stanovuje čl. 5 CSP.

12. Mimo rámca normatívneho uvažovania, ktorý vyplýva z § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, je i úvaha krajského súdu o tom, že uplatnenie stonásobne vyššieho finančného zadosťučinenia je v rozpore s dobrými mravmi. Tento zjednodušený záver neodpovedá na otázku, aké finančné zadosťučinenie by v rozpore s dobrými mravmi nebolo, a ani na otázku, prečo uplatnenie takéhoto finančného zadosťučinenia je v rozpore s dobrými mravmi či zneužitím práva. Rovnako neobstojí záver krajského súdu, podľa ktorého ak bol sťažovateľ v omeškaní a žalovaný si poplatok uplatnil bez toho, aby to vyplývalo zo zmluvy, je neprimerané žalovaného správcu sankcionovať spôsobom, ktorý v dvoch sporoch zvolil sťažovateľ. K tomu treba uviesť, že v prvom spore si sťažovateľ uplatnil zaplatenie čiastky, ktorá, čo sa týka základu, nemá žiaden sankčný prvok, keďže šlo o vrátenie nedôvodne vyúčtovanej čiastky.

13. Zamietnutie žaloby sťažovateľa je tak postavené na argumentácii, ktorá sa vymyká právnej úprave sťažovateľom uplatneného nároku, tak ako je obsiahnutá v § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Na to nadväzuje judikatúra najvyššieho súdu, podľa ktorej pre priznanie práva na zadosťučinenie spotrebiteľa je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadosťučinenia, pričom jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu (R 48/2022) a primerané zadosťučinenie je satisfakčný prostriedok s preventívnou a sankčnou funkciou a okrem satisfakcie má odrádzať dodávateľa od protiprávneho konania (2Cdo/131/2023).

14. Z uvedeného vyplýva, že § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa poskytuje široký priestor na uplatnenie úvahy všeobecného súdu vo vzťahu k určeniu výšky primeraného zadosťučinenia, či dokonca aj otázky toho, či má byť finančné zadosťučinenie priznané. Vždy však musí ísť o posúdenie osobitých skutkových okolností každej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Ustanovenie § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa nezakladá spotrebiteľovi automaticky nárok na finančné zadosťučinenie, keďže na základe skutkových okolností môže všeobecný súd rozhodnúť aj o tom, že priznanie akéhokoľvek finančného zadosťučinenia by nebolo primerané. Z rozhodnutia krajského súdu však vyplýva, že skúmaním týchto kritérií sa krajský súd bližšie nezaoberal a namiesto toho svoje rozhodnutie odôvodnil bližšie

nevysvetleným a zjednodušujúcim podriadením konania sťažovateľa pod zneužitie práva (čl. 5 CSP) a konanie v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Takéto právne posúdenie je však mylné, a preto rozporné so základnými právami na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie sťažovateľa. Preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené s tým, že namietaný rozsudok krajského súdu sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu